

יהדות באהבה

נכון לעכשיו

וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם

"וכפר אדמתו עמו" (דברים לב מג). מסביר רש"י:

יגיעו ימים שהקב"ה יפייס אדמתו ועמו על הצרות שעברו עליהם ושעשה להם האויב - כי הלשון "וכפר" היא לשון ריצוי ופיוס. ומה הקשר בין אדמתו לעמו - ממשיך רש"י: "ומה היא אדמתו עמו - כשעמו מתנחמים ארצו מתנחמת. ככתוב 'רצית ה' ארצך שבת שבות יעקב' (תהילים פה ב)".

נכון לעכשיו, אנו נמצאים בימים הנוראים שהם ימים של התפייסות, ימים של חסד ורחמים ששיאם הוא יום הכיפורים, הוא יום הפיוס; היום שבו ישראל מיטהרים לפני אביהם שבשמים, כדברי רבי עקיבא "אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים שנאמר 'וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם'" (יומא פה ב).

ומתי יזרוק עלינו מים טהורים ונטהר?

בדור של קיבוץ הגלויות: "ולקחתי אתכם מן הגויים וקבצתי אתכם מכל הארצות והבאתי אתכם אל אדמתכם" - אז - "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם" (יחזקאל לו).

אשרינו מה טוב חלקנו - שאנו זוכים לחיות בדור כזה שרואים עין בעין כיצד רבבות עמך ישראל שבים לארץ ישראל ובתוך ארץ ישראל מיטהרים ושבים לבתי הכנסת ולבתי המדרשות הפזורים כמעט בכל אתר ואתר, בעוד אויבינו, שענים צרה בשבות יעקב, תתקיים בהם ההבטחה האלקית "הרנינו גויים עמו" (דברים לב מג) -

כפירוש רש"י: לאותו הזמן ישבחו האומות את ישראל ראו מה שבחה של אומה זו שדבקו בהקב"ה בכל התלאות שעברו עליהם ולא עזבוהו, יודעים היו בטובו ובשבחו.

וזכות זאת של דבקות בתורה, בעם ישראל ובארץ ישראל תעמוד לנו ולכל בית ישראל ביום הכיפורים הבא עלינו לטובה ונכתב ונחתם כולנו לחיים טובים ולשלום מהמצפה לישועה השלמה

ד"ר הנגן ב"א

הגליון מוקדש לעילוי נשמת

חיים לדני בן שרה ז"ל
נלב"ע א' בתשרי התשפ"א
תנצב"ה

2 מעלת האכילה בערב יום כיפור
הרב און טרבלסי
ברכת משה רבינו **הרב דוד לנדאו**

3 יום שניתנו בו לוחות שניים
הרב יורם אליהו
ימי תשרי - לצאת בריה חדשה
ד"ר מיכאל אבולעפיה

5 התנגשות בין ערכים: האמת מול השלום
נתן קוטלר
אני ואתה נשנה את העולם
הרב אשר בוחבוט

4 מיהו משורר התשובה?
הרב ליאור לביא

6 שירה של כיפורים
הרב חגי לונדן
התנגדות או ויתור
אסתר אברהמי

היכינו היכינו!

לקראת קמפיין גיוס ההמונים של מכון מאיר

המרים את דגל התשובה מאהבה

בעשרת ימי תשובה

באהבה ואמונה

פרטים בקרוב...

*כל התרומות נחשבות על פי ההלכה ככדין כפרות

מעלת האכילה בערב יום כיפור



בכוחו. יש ציווי להרבות בצרכי הגוף היותר חומריים כאכילה ושתייה, ואף על פי כן הוא אינו מכהה את אור הנשמה.

בפוסקים מובא שיש עניין לאכול דגים ביום זה. על פי המעשה שמובא בטור על חייט שהלך לקנות דג לסעודה של ערב יום כיפור והוציא עליו ממון רב. מסביר השם משמואל⁶ שהמים מהם באים הדגים משולים למקור התענוגות בעולם. ובערב יום כיפור זו אכילה שאינה מחשיכה אלא מאירה לכן אפשר לתקן בה גם את אכילות התענוג.

הבחנה העליונה הזו התגלתה פעם אחת ביום הכיפורים עצמו. כששלמה המלך ערך את חנוכת בית המקדש הראשון, מספרת הגמרא שאכלו ושתו: "אמר רבי יוחנן אותה שנה לא עשו ישראל את יום הכיפורים והיו דואגים ואומרים שמא נתחייבו שונאיהן של ישראל כליה, יצתה בת קול ואמרה להם כולכם מזומנים לחיי העולם הבא".

המדרגות הגבוהות שמתגלות בכל שנה ביום כיפור על ידי העיני, התגלו באותו מעמד על ידי אכילה ושתייה. ניצוץ של בחינה זו מסתתר באכילה של ערב יום כיפור. במצוות האכילה יש הארה ממצב של שלימות שראוי לחנוכת בית המקדש. מצב שבו הגוף הופך להיות שותף ולוקח חלק פעיל בתהליך של גילוי קדושת הנשמה.

1. ראש השנה ט.
2. רא"ש יומא ח,כב
3. שבולי הלקט
4. כף החיים תרד,ב
5. דרוש לשבת תשובה
6. תרע"ב

אליה אכילה ושתייה.

יום כיפור הוא יום בו מתגלית מעלת נשמתם של ישראל, וכמה דברים בעבודת היום מורים על כך. ראשית, עבודת הקטורת הפועלת על חוש הריח, חוש שהנשמה נהנית ממנו. וכן כוללת בתוכה את החלבנה שריחה רע ובכך חושפת את קדושת הנשמה הנמצאת גם אצל פושעי ישראל. עוד מורה על כך הזאת דמו של השעיר בקודש הקודשים. הדם הוא הנפש ודם השעיר דומה לדם אדם (לכן שחטו אחי יוסף שעיר עיזים לטבול בו את הכותונת), מה שמורה שנפשם של ישראל דבוקה ושייכת למקום הקדוש ביותר - לקודש הקודשים. לפי זה יובן המיעוט בצרכי הגוף ביום כיפור, כי בשביל שתתגלה הנשמה צריך למעט את ההתעסקות בחיי הגוף. המהר"ל⁵ מסביר שחמשת העינויים נועדו להביא לכך שהנשמה לא תתיישב בגוף בצורה טובה וכך תוכל להיבדל לעצמה ולהיות מורגשת יותר בכוחה. אם כן מעלתו של יום כיפור היא הנשגבה ביותר בשנה. וכפי שאומרת גם הגמרא במסכת יומא שאין לשטן שליטה ביום הזה.

אפשר אולי לומר בזהירות שיש הרגשה קלה של פספוס. האם כדי לגלות את הנשמה צריך בשביל כך למעט את הגוף? יש תחושה שאומרת שהגוף לא אמור להילחם בנשמה ולהחליש אותה, אלא להיות לה לכלי עזר, ושדווקא על ידו תוכל הנשמה להתגלות ביתר שאת. אך בפועל, כדי להתחבר למעלתו של יום כיפור צריך למעט את הגוף כי איננו במדרגה כה גבוהה. אבל לתחושה הבריאה הזו אנו נותנים מקום בערב יום כיפור. ביום זה קיימת התנוצצות ממדרגה שלמה שבה הגוף נשאר

"ועיניכם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב. וכי בתשעה מתענין והלא בעשירי מתענין. אלא לומר לך כל האוכל ושותה בתשעה מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי".¹

מזה שהכתוב אומר שהתענית בתשעה בערב לומדת הגמרא שיש מצווה לאכול בתשעה בתשרי והדבר נחשב כתענית (למי שצם בכיפור). רש"י מוסיף "שכל דמפיש (מורבה) באכילה ובשתייה עדיף טפי", וכך פוסק השו"ע שיש מצווה לאכול בערב יום הכיפורים ולהרבות בסעודה. יש מפרשים² את הטעם כאדם שיש לו ילד שעשועים וגזר עליו להתענות. ומרוב אהבתו אותו ציווה להאכילו ולהשקותו לפני התענית כדי שתהיה התענית קלה עליו. מצוות האכילה לפי זה חושפת את אהבת ה' אלינו. ויש מפרשים³ להפך, שריבוי האכילה מקשה על התענית, כיוון שההרגל וההתענגות באכילה מגביר את קושי הצום שמגיע לאחריה.

אמנם הריטב"א מביא את דברי רבינו יונה שאכילת ערב יום כיפור היא תשלומים לאכילת יום כיפור עצמו: "שהוא כדי להראות כי קדוש היום לא-לוהינו וראוי לאכול בו ממתיקים כמו בראש השנה, אלא שגזירת הכתוב הוא לפרוש בו ביום מתאוות גופניות כדי שנהיה כמלאכים".

יום כיפור הוא יום נשגב, יום טוב ויום שמחה, אלא שאנו מצווים להתענות בו. כיוון שאיננו יכולים לאכול את הסעודות ביום עצמו אנו מעבירים אותן לערב יום כיפור. עד כדי כך שיש אומרים⁴ שטוב לאכול שיעור של שני ימים, אחד בשביל היום עצמו ואחד בשביל יום כיפור. בערב יום כיפור מתגלית אם כן בחינה של יום כיפור שמצורפת

ברכת משה רבינו

בפרשתנו נפגשים בגזירה האלוקית הנוראה על משה: "לא תעבר את הירדן הזה". משה רבינו התאוה לעלות לארץ ישראל, להיות במגע עם הארץ, ואמר: "אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כל המצוות על ידי".¹ הוא חשק להמשיך עוד את ימיו בעולם הזה. אמר לו ד': "קרבו ימך למות". ובקשר לזה נמצא אחר כך בפרשת וזאת הברכה: "יחי ראובן ואל ימות".² יש על זה בירורים בכמה ספרים. נפגשים כאן בעניינו של עם ישראל, בחירת ישראל, קדושת ישראל, גאולת ישראל. כאן נפגשים בביטוי האלוקי שנאמר לראשונה לקראת יציאת מצרים: "בני בכרי ישראל!"³ כאן היחוס שלנו בקדושה ובטהרה, בדבקות אלוקית.

נכון שלעתיד לבוא כל העולם יתעלה, אבל לנו יש זכות בכורה. כל בני האדם בנים לאבינו שבשמים, כפי שמתבטא הנביא מלאכי, "אב אחד לכלנו"⁴, אבל לנו יש בכורה. אנחנו קדמנו. אצלנו היתה גישה אלוקית, פנייה לרבונו של עולם, עוד מקודם. לאחר מכן, שאר האנושות זחלה וטיפסה אלינו, מה טוב, אבל הבכורה היא שלנו. יש כאן חשבונות



דקים. הבכורה הזאת היא סגולה אלוקית עליונה, היא יסוד מוצק הקיים בהחלט, לעד. לבכור יש פי שניים. כך סידר רבונו של עולם המנהיג את העולם. "... הוא ראשית אנו, לו משפט הבכרה",⁵ יש

התחשבות מיוחדת וסידור אלוקי מיוחד כלפי הבכור. העליזות והספציפיות שלנו נאחזות במושג המשפטי של הבכורה. המציאות ההיסטורית היא שיש לנו בכוריות ביחס לאמונה בד'.

כלל ישראל הוא אורגניזם אחד. כל השבטים שייכים לבניין כלל ישראל. בפרשת "ויחי" מתבאר הסידור השלם של כל שבטי ישראל. יעקב אבינו אומר לראובן: "פחו כמים אל תותר כי עלית משכבי אביך אז חללת יצועי עלה".⁶ יש

ליעקב אבינו קפידיה על ראובן שגרם זעזוע בבכורה. ראובן גרם איזו פגיעה, איזו פגימה בסטרוקטורה [=במבנה] האלוקית הכללית של "איש על מחנהו ואיש על דגלו"⁷ בבניין השבטים, ומתוך כך גרם זעזוע בבכורה, גרם בלבול ב"בני בכרי ישראל", ויש מקום להזהעזע.

פתחון הפה של יעקב אבינו הולך ונמשך ב"זאת

ממשנת הרצי"ה

הרב דוד לנדא

הברכה - "יחי ראובן ואל ימות", כי יש פגישה בין משה רבינו לבין יעקב אבינו, "תורה צוה לנו משה, מורשה קהלת יעקב".⁸ משה רבינו הוא הממשיך הפנימי של יעקב אבינו. משה רבינו הוא הבניין השלם של כלל ישראל, לכן מופיעה אצלו התפיסות. התעוררות הרחמים והתחנונים היא ביחס לראובן עצמו, ומתוך כך בנוגע לכלל כלל ישראל, שהם בני אחד שלם. התפיסות זו של משה רבינו, היא ביחס לכל ישראל כולו, ומכאן החשיבות של "יחי ראובן ואל ימות".⁹

1. סוטה דף י"ד ע"א א'.
2. דברים ל"ג ו'.
3. שמות ד' כ"ב.
4. מלאכי ב' י"ז.
5. דברים כ"א י"ז.
6. בראשית מ"ט ד'.
7. במדבר א' נ"ב.
8. דברים ל"ג ד'.
9. ע"פ שיחות הרצי"ה דברים עמ' 550-545.

הרב יורם אליהו

יום שניתנו בו לוחות שניים

קביעות עיתים לתורה, עם ישראל חוזר לטבע הברי המוסרי שלו, "יראת חטא הטבעית היא הטבע האנושי הבריא.. והיא הטבע הישראלי המיוחד ביחס לכל חטא ועון מצד התורה והמצווה.. ואין טבע זה חוזר לישראל כי אם על ידי תלמוד תורה בהמון, תלמוד תורה לגדל תלמידי חכמים, ותלמוד תורה של קביעות עיתים לתורה להמון הרחב..". יש לנו טבע בריא של סלידה מחטא ועון, 'נשמה שנתת בי טהורה היא', וכאשר יש איזו ירידת מוסר, ירידה מהטבע הזה אנו מחזירים ומתקנים אותו על ידי לימוד תורה וקביעות עיתים לתורה.

בבואנו ליום הסליחה והטהרה נזכור, שחלק מתהליך התשובה הוא הקבלה לעתיד, ומתוך שבים זה ניתנו לוחות שניים, מצווים אנו בקבלה לקביעות עיתים לתורה, כיום שיש כל כך הרבה דרכים קלות ללימוד, שיעורים רבים של הדף היומי ששוים לכל הנפש, משנה יומית, הלכה יומית, שיעורים רבים שאתה יכול להאזין להם בלכתך בדרך, בנסיעה למקום העבודה, נאמץ אל ליבנו את היום הזה לקבלה של תורה ונזכה לשנה טובה וחתימה טובה.

וכן קבלה לעתיד מתוקן יותר. כך אנו אומרים בברכות השחר, "יהי רצון מלפניך שתרגילנו בתורתך ודבקנו במצוותיך ואל תביאנו לא לידי חטא ולא לידי עבירה ועון". משמע שהקביעות וההתרגלות בתורה, מצילה אותנו מידי חטא ועון. כך כותב הרב קוק זצ"ל באורות התורה (יב, ו) "אל יחשוב אדם שאפשר לחיות חיים רוחניים בלא אור התורה. כשם שאי אפשר לחיות בלא אור ואור, בלא מזון ומשתה, עוד יותר יותר מזה אי אפשר לחיות בלא חיות התורה". התורה היא הנותנת חיות וחיים שלמים לאדם, יותר מהמזון הגשמי שהוא נצרך לו. ועוד כותב הרב שם בסעיף י"ג "כשם שאין כנסת ישראל מוציאה אל הפועל את סגולותיה כי אם בארץ ישראל, כן אין אדם מיישראל מוציא את סגולותיו הרוחניות כי אם על-ידי התורה, שהיא הארץ הרוחנית המתאימה לסגולת הנשמה הישראלית". התורה היא הקרקע המתאימה הבטוחה לאדם, ורק דרך העיסוק בה הוא יכול לפתח עצמו כראוי להוציא לפועל את הטמון בו מצד נשמתו הטהורה.

באורות התשובה (ו, ג) כותב הרב, שעל ידי

לאחר שחטאו ישראל בחטא העגל ומשה שבר את לוחות הברית, עלה משה להר בראש חודש אלול להתפלל על עם ישראל, ושהה שם ארבעים יום. אלו הם ימי התשובה והרחמים שאנו נמצאים בהם, שסימנם הוא ביום הכיפורים שאמר לו ה', 'סלחתי כדברך', מחל לעם ישראל על חטא העגל ונתן למשה את לוחות הברית השניים. כך נקבע יום זה ליום מחילה לדורות.

אך יש מקום להתבונן שיום זה הוא בעצם גם יום של מתן תורה, כמובא בתיקוני הזוהר, כא, "פורים איתקריאת על שם יום הכיפורים דעתידין לאתענגא ביה ולשינוי מעיניו לעונג". כתב על כך הגאון מוילנה בביאורי הגר"א, "ענין פורים שהוא כנגד יום הכיפורים... וכולן קבלת תורה, וזה"כ כמו שכתוב יום שניתנו בו לוחות אחרונות... ופורים כמו שנאמר 'הדור קיבלוה בימי אחשוורוש'... פורים ויום הכיפורים פתיחה וסיום של מתן תורה". (מובא בשיחות הרצי"ה מועדים א' עמ' 290, בהערות הרב אבינר, ע"ש)

מכאן שיש לנו חובה ביום זה לקבל עלינו עול תורה, קביעות ולימודה, כחלק מחזרתנו בתשובה

רבים הם המאמינים שיש אלקים בשמים, אולם המאמין באמת, מאמין כי האלקים מושל גם בארץ.

(ר' חנוך הניך מאלכסנדר)

הא בהא תליא רבי יצחק מזוורקא אומר: אין דבר בעולם שאי אפשר לבחון אותו כדי לידע אם טוב הוא אם רע.

מהי הבחינה ליהודי לידע אם הדרך לעבודת השם שהוא הולך בה היא הדרך הנכונה? הבחינה היא אהבת ישראל. אם רואים שדרכו בעבודת השם מגבירה בלבו אהבה לבריות, סימן שדרכו היא דרך ישרה, ואם לאו - לאו!

משמע, יכול אדם לקיים את כל מצוות התורה שבין אדם למקום, ואפילו להגיע לשלב גבוה של דבקות בשם, אך אם הוא מנותק מאדם וסבלו - אף עבודת השם שלו פגומה.



סיפורי צדיקים

ימי תשרי - לצאת בריה חדשה

ד"ר מיכאל אבולעפיה

בקש שלום ורודפהו: הנה עתה הבנתי מה החטא, הבנתי מה הפגם במידות, גם ראיתי כבר בבהירות שכל רצוני לעשות את רצונך ה'! עכשיו מגיע שבו שיהא מעין 'סדנא יישומית' חדשה של השכלול - הסוכה. לאכול בסוכה, להזמין אורחים בסוכה, ובמילה אחת - לחיות, לחיות בצל האמונה. להרגיש שאני עכשיו בריה חדשה, לחיות חיים טובים יותר, כי עכשיו יש לי הגנה מלאה לנפש, והיא סכך רעוע, גם מקושט. עכשיו אפנים שכל ההגנות כביכול שהיו לי, היו רק אשליות של הנפש. עכשיו אדע בוודאות שאני טוב במהות, אוהב במהות, מוכן לאהוב כל אחד ואחד, מוכן להיות צדיק גמור במהות...

אם כן, אנחנו עוברים בימי תשרי סדנא טיפולית משוכללת ביותר, וכל זה - כדי להחזיק את ספר התורה בסוף, לחבק אותו חיבוק עמוק, ולרקוד איתו בשמחה עצומה בחג שמחת תורה. וזה כדי לומר לה' יתברך, 'את ההשתדלות שלי עשית, פתחת פתחו של מחט, ניסיתי להבין משהו במה שקורה לי, ניסיתי באמת, עכשיו, מלך העולם, הכל יכול - תורך'.

ד"ר מיכאל אבולעפיה, פסיכיאטר לילד ונוער, מנהל מכון 'אבולעפיה' לפסיכותרפיה (ישי: 0503713712), מוביל סדרה של סדנאות באולם ובוום להכשרת הורים בעברית ובצרפתית, ומתחיל סדנה לרווקים ורווקות (עומר: 0549093767).

להגן על עצמי: אני אוכל הרבה כאילו כדי להרגיש טוב; אני מקנא בדשא של השכן כאילו כדי להרגיש ערך עצמי שגם לי יהיה דשא כזה... קודם כל, בימים של תשובה, עלינו לזכור שיש לנו הגנות נעלות הרבה יותר והן גם שבח לאדם. הראשונה היא הביטחון בה' וברחמי שהיא הגנה מצוינת שנובעת מעומק הנשמה, וכן אהבה עצמית ללא תנאי מתוך אמונה בטוב שבי, היא הגנה יפה ומשוכללת.

עשה טוב: עכשיו יהיה קל יותר להבין ולזכור ביום הכיפורים, שכל חטא מכסה על רצון פנימי עמוק לקרבת אלוקים שרוצה לבוא לידי ביטוי ואין לו כלים לכך. כעסתי על האמת וזה היה טיפשי, אבל זה רק כי הרגשתי בתוכי שזה יקדם אותי לקרבת אלוקים. אכלתי הרבה כי חשתי חיסרון מצד הנשמה, או כי רציתי להוסיף אהבה בעולם. קנאתי בדשא כי בשורש הקנאה שלי יש רצון שה' יתגלה באורו המלא בעולם. כי מידה רעה וכל עברה, אינן אלא מסתירות רצון עמוק עמוק ומוסתר כל כך שלא מצליחים לראות אותו לקרבת אלוקים לי טוב. יום הכיפורים, מטרה את הלב, כי הוא היום המסוגל להיפוך הזה, ה"עשה טוב" הזה, הימין מקרבת הו.



כל התקדמות בחיים שלנו כוללת שלושה שלבים: "סור מרע, עשה טוב, בקש שלום ורודפהו". קודם כל "שמאל דוחה" ואז "ימין מקרבת". כך גם בכל תהליך טיפולי צריך להקדים את הכאב, את החסר, את הרגש הסוער, לתת לו מקום וללמוד איך לסלק אותו כמו קליפה. ואז, בשלב השני להבליט את הטוב שמסתתר בו, מבעד למידות הרעות, ובשלב שלישי להתחבר חזרה אל כל חלקי המציאות שלי, עם ההחלטות שלקחתי על עצמי.

סור מרע: בימי אלול וראש השנה, אנחנו עוסקים בבחינה של מפגש עם החיסרון. מקלפים לאט לאט בעדינות רבה את השכבות שמסכות על נשמתנו. העבודה של ימי התשובה האלה, היא עבודה של הזכרת החטא, כדי להסיר אותו. אני מגלה שאני לא רוצה את החטא הזה, והוא אינו 'אני'. יותר מזה, אני גם כועס עליו, סולד ממנו, וברור לי שהוא אינו אלא רק מנגנון הגנה. הסימפטום אינו מחלה אלא ריפוי, גם החטא אינו מחלה אלא הוא הדרך המעוותת שלי להגן על עצמי. אני רוצה להתקלף, להסיר את ההגנות הלא כל כך חכמות שהחטא מנסה ליצור עבורי. אני כועס כאילו כדי

של החיים. העולם הולך ונחשף, הולך ומתגלה, ובהופעתו, יוצאים חלקים כמוסים אל הגילוי. ממש כמו יצירת אומנות שהולכת ונחשפת עוד ועוד. על מנת לגלות את הטוב הכמוס, יש צורך בתהליך תשובה תמידי, שיסיר את המעטה הגס הראשוני שעוטה את הגרעין הפנימי ממנו בוקעת ועולה היצירה. "תחית האומה והארץ, השפה והספרות... הכל ממקור התשובה יוצא, וממעמקים אל מרומי התשובה העליונה יובאו" (שם ד, יא).

דווקא לכן: "אי אפשר לספרות ישראלית שתצליח בלא התקדשות הנשמות של הסופרים, כל סופר שאינו עמל לטהר את מידותיו, לזכך את מעשיו ואת רעיונותיו עד שיהיה עולמו הפנימי בעצמו מלא אורה... לא יוכל להקרא סופר באמת". (אורות עמ' פא)

והרב קוק צופה ומבטיח: "הספרות תתקדש וגם הסופרים יתקדשו... וכל סופר יחל לדעת את הרוממות ואת הקודש שבעבודתו ולא יטבול עטו בלא טהרת נשמה וקדושת רעיון, לפחות תקדים המחשבה של תשובה, הרהורי תשובה עמוקים לפני כל יצירה". (שם, פב)
עברו מאה שנים מאז, האם קם לנו משורר התשובה? האם ההבטחה התקיימה? אתן לכם לשפוט.

לשוררי התשובה

המילים הבאות נלקחו מתוך שירים ידועים של אומנים ידועים. המילים אינן "מן המקורות" והלחן לא "עממי" (בעצם אולי כבר כן...) ואפילו לא כל האומנים כאן מכונים "דתיים":

"תמחל לי אני רק בשר ודם\ אני נופל בתוך החושך מחזיק בך וקם\ תמחל לי בעולם הלא פשוט\ אני עובר עוד נסיון ושוב הולך לי לאיבוד\ אני רחוק ממך ולפעמים מרגיש קרוב\ אז אל תסתר פניך בקורא אל תעזוב, אל תעזוב...";
"אותו זקן וכסיל שולח בי חיצים\ אני הולך וכושל הוא הולך ומעצים\ נשמה קדושה אל נא תבכי שבורת כנף\ הן תעדי עלי כמה הייתי נכסף\ כשסודות מהעבר פקדו עלי לעצור אבל אני מוסיף בחושך לחתור\ ושואל ומבקש איי-איי-אייכא איי-איי-אייכא אייכא?";
"אפילו שעשינו משהו רע הוא מוחל וסולח מוחל וסולח\ מושיט ידו לעזרה ונותן ברחמי את הכח לתקן ולשוב אליו".

"להסתובב זה לא אומר להיות חופשי\ יש שמים מעליי יש בתוכי שמים\ מוכן הכל לא מפחד עד שארגיש יש שמים בתוכי יש בתוכי שמיים ומעליי"
"אבא, אני רוצה לחזור אלי למצוא אותך שם איתי\ במקור שלי אני טוב גמור, אבא ושם אני מאמין בעצמי"

"אל מי אני מתגעגע כמו ים שאין לו חוף\ רק תגיד לי מי מי יחבק אותי ויבטיח שאני לא אכנע בסוף"

"מתי אלמד לבחור נכון\ להאמין, לראות שטוב בלי להביט שוב לאחור לבחור נכון".

אז מה דעתכם, משורר התשובה כבר נולד או שאולי נולדו לנו המוני משוררי תשובה?

לקבלת דבר תורה יומי בשביל הנשמה מאת ליאור לביא נא לשלוח וואטסאפ למספר 0508529987

שליחתי הציבור

שלכם

מבית מקור ראשון

רוצים להגיע למאות אלפי בתי אב בציבור הדתי?
איתנו אתם יכולים!

- הפצה שבועית של עלוני פרשת השבוע ופרסום בכל בתי הכנסת ברחבי הארץ
- הדרכת מודעות בבתי הכנסת ובריכוזים דתיים
- דיוור ישיב בכל רחבי הארץ

לרשותו מאגר ממוחשב של כל בתי הכנסת בדרך ישיבת נבאים להפצה ממוקדת לפי קהל היעד

הפקות מיוחדות:
עיצוב, קדם דפוס ודפוס איסוף ועיסוף מוצרים בניילון לפי הזמנה, הידוק בסיכות הכנסת אינסטרסים לעלויות

לפרטים:
052-8908518 יוסי
0528908518@gmail.com



לפני כמה שבועות העבירו לי ראיון עם סופרת ילדים מוכרת שכתבה עשרות ספרים לילדים ולנוער. לאמיתו של דבר לא הכרתי את ספריה אך מבדיקה קלה בסביבתי נודע לי שהיא אכן סופרת ידועה. הריאיון הזה נערך לרגל צאת ספר אוטוביוגרפי שכתבה, מה שהיווה הזדמנות פז לספר על חייה הסוערים. הריאיון הציג אדם שמרוכז בעצמו בצורה מפליאה ואף לא רואה בכך בעיה.

היא מתארת בשוויון נפש ובהתלהבות כיצד הפרה את ברית נישואיה עם בעלה ועשתה זאת עם אדם שהיה בעצמו נשוי. לשאלת המראיינת האם חשה ייסורי מצפון על מעשיה השיבה: "ממש לא, וגם לא כלפי בעלי... לא הפרעתי לעצמי עם ייסורי מצפון. קדושת המשפחה לא עשתה עליי רושם ולא חשבתי שאני צריכה לשמור על המשפחה שלי..."

לשאלת המראיינת: מה אומרים ילדייך על כך שאת מוציאה את הכביסה החוצה? היא משיבה: "אני יכולה לומר לך שבתי חרדה שאביה ייפגע, אבל היא מספיק נבונה כדי להבין שזכותי כיוצרת וסופרת לכתוב מבלי שיתערבו לי בכתיבה..."

אלה רק מקצת ה"פנינים" שנשפכו מפי אותה סופרת באותו ראיון. ולמה אני משתף אתכם בחוויה המזעזעת הזאת? התשובה היא שמה שזעזע אותי במיוחד הוא שלא עלה בשום חלק של הריאיון ההיבט המוסרי של התנהלותה לאור העובדה שהיא סופרת ילדים ונוער. וזה לא שסופר למבוגרים יכול לעשות מה שבא לו, אבל ההיבט החינוכי והערכי של התנהגותה בהיותה סופרת, ודווקא סופרת ילדים, כלל לא עלה. וזה מה שהפריע לי אולי יותר מכל. אז חשבתי לעצמי שזוהי דווקא הזדמנות חשובה להעלות את נושא היצירה ותהליך התשובה של היוצר.

שאלה של תשובה

נושא התשובה והיצירה הספרותית העסיק את הרב קוק רבות והוא כתב עליו בפנקסיו לא אחת, מזוויות שונות. בפסקה מפורסמת בספר אורות התשובה מתייחס הרב למשורר התשובה:

"רגשי התשובה בכל הוד יפעם, בכל דכדוכי נפשם היותר עמוקים מוכרחים להגלות בספרות, למען ילמד דור התחיה את התשובה בעומק נפש, בתכונה חיה ורעננה, ושב ורפא לו. וקום יקום לנו משורר התשובה, שהוא יהיה משורר החיים, משורר התחיה, משוררה של הנשמה הלאומית ההולכת להיגאל" (אורות התשובה ז, ה).

ובאחד משיריו, שאף זכה לאחרונה ללחן חדש ומקסים, כתב הרב שוב על משורר התשובה: "משורר התשובה, הנולדת כבר? ואם בשחקים עודנה צרורה נשמתך בצרור החיים, מהרה רדה ועורר כינורך. ישמעו כל דכאי לב, יאזינו כל ערלי רוח, להמית נבליך, ושוב וחיו".

מיהו אותו משורר? מדוע הרב רואה בשירת התשובה פסגה שיש לשאוף אליה? בהקדמת הספר (אורות התשובה), נוגע הרב בצערו על היעדר העיסוק בנושא התשובה בספרות החדשה: "הספרות המשוטטת בכל הזוויות שיש שם שירה וחיים, לא חדרה כלל לתוך אוצר החיים הנפלא הזה, אוצר התשובה. באמת, לא התחילה כלל להתעניין בו, לדעת תכונתו וערכו, אפילו מצדו הפיזי, שהוא מלבב לאין חקר, וקל וחומר שלא נקפה אצבע עדיין על דבר צדו המעשי, ביחוד במה שנוגע למצבי החיים החדשים לנו".

התשובה בדברי הרב קוק היא חלק בלתי נפרד מתנועת היצירה הקוסמית

התנגשות בין ערכים: האמת מול השלום

סדרת
גברי כח'



על שמיטה

נתן קוטלר

התנגשות בין ערכים

בסוף פרק חמישי של מסכת שביעית מופיעות שלוש משניות המתמודדות עם השאלה: האם מותר למכור/להשאיל כלים למי שחשוד על השביעית? ובמיוחד יש לשאול כיצד יש לנהוג כאשר ההימנעות ממכירת כלים אלו עלולה להוביל לשנאה ולמחלוקת? כיצד יש להכריע כאשר ישנה התנגשות בין ערכים: מצד אחד הערך של השמירה על השמיטה והערבות ההדדית במניעת מכשול ומצד שני יש את ערך השלום ומניעת שנאה ומחלוקות?

ודאות מול ספק

המשנה הראשונה (ה, ו) אומרת אין למכור כלי כגון מחרשה לחשוד על השביעית. הסיבה לכך היא משום שמדובר בסיוע של ממש לעשיית עבירה שהרי יש ודאות שיעשה בה איסור.

אולם השאלה היא מה הדין כאשר מדובר בספק אם הוא ישתמש בחפץ לעבור עבירה? נחלקו במשנה השניה (ה, ח) בשאלה האם מותר למכור לחשוד על השביעית פרה שאינה עומדת לחליבה אלא לחרישה? יש לנו ספק האם אכן יחרוש עם פרה זו? בית שמאי סוברים שאסור כי רוב הסיכויים שיחרוש עמה וכן בדרך כלל לא שוחטים פרה העומדת לחרישה (רע"ב). אך בית הלל מתירים כי הם סוברים שישנו סיכוי (קטן) שלא יחרוש עמה, כי יכול לשוחטה. לשיטת בית הלל כל עוד שהחשוד על השביעית לא אמר במפורש שהוא מתכוון לעבור עבירה בחפץ או בפרה ויש במה לתלות שלא יעשה איסור - מותר למכור לו. הרמב"ם פוסק לפי שיטת בית הלל (הל' שמיטה

ויובל ח, ו).

אך יש לשאול מדוע בית הלל הקלו כ"כ אפילו בספק שקרוב לוודאי?

שיטת ה'חזון איש'

ה'חזון איש' כותב שבדרך כלל צריך להחמיר בספקות כי איסור 'לפני עור לא תתן מכשול' הוא גם בספק מכשול. אך לפעמים כאשר מנסים להחמיר בספקות, יכולים לעשות מכשול גדול יותר ולהיכשל בשנאה ובמחלוקת חלילה. אסור שההחמרה בספק מכשול תביא לידי פגיעה בערכי החסד והשלום. ולכן במקרה שלנו אם נמכור פרה לחשוד על השביעית - יש ספק אם אכן יחרוש בה באיסור, אך אם נימנע מלמכור לו - יש ודאות שהדברים יביאו לידי שנאה ומחלוקת. ולכן במקרה כזה ערך השלום גובר על ערך האמת.

ה'חזון איש' כותב שחכמים ידעו למצוא את הדרך הישרה להכריע בהתנגשות בין הערכים. מצד אחד, חכמים רצו להרחיק בני אדם מן העבירה ומצד שני רצו לקרב את בני האדם אחד לשני ולא חלילה להרחיקם מהאחדות ומהשלום. "והלכך שקלו חז"ל בפלס עד כמה שיש להתנהג לקונסם ולמשוך ידינו מהם ושלל נגרום מכשולים יותר גדולים להם ולנו. והכריעו לאסור למכרם בזמן שהוא ודאי לעבירה ולהתיר בספק וזו דרך הממוצעת והישרה" (חזון איש שביעית יב, ט).

ה'חזון איש' בוודאי לא הקל באיסורי שביעית או ב'דין מורידין ואין מעלין', אלא הוא החמיר בדרכי שלום, באהבת הבריות ובמניעת מחלוקות ושנאה.

סיכום

א. מכירת מחרשה לחשוד על השביעית - אין למכור

כלי של איסור לחשוד על השביעית כי הוא בוודאות ישתמש בה לאיסור. אמנם הימנעות ממכירה עלולה להוביל לשנאה ולמחלוקת, אך זהו קו אדום שאי אפשר לעבור אותו ובמקרה זה ערך האמת גובר על ערך השלום.

ב. מכירת פרה לחרישה לחשוד על השביעית - בשונה ממחרשה שבוודאות ישתמש בה לאיסור, ישנו סיכוי (אמנם קטן) שפרה אע"פ שעומדת לחרישה הוא יכול לשוחטה ולכן זה מוגדר כספק. במקרה של ספק ערך השלום גובר על ערך האמת.

הפסק של ה'חזון איש' מתייחס למקרה האמצעי שמותר למכור פרה לחרישה כי יש ספק אם אכן ישתמש בה לאיסור. ה'חזון איש' מסביר שההחמרה בספק מכשול עלולה להביא מכשול גדול יותר וודאי של שנאה ומחלוקת. ולכן, במקרה זה ערך השלום גובר על ערך האמת. ה'חזון איש' מלמדנו שכשם שצריך להיזהר שלא להפוך את הקולא לחומרא, כך צריך להיזהר שלא להפוך את החומרא לקולא, אלא לזכור תמיד את הפרופורציה הנכונה ואת הכללים שחז"ל בשיקול דעתם הישרה לימדו אותנו להכריע בין ערכים המתנגשים.

לתגובות ולקבלת המאמר המלא:
gemarabemunah@gmail.com

הרב אשר כוחבט

אני ואתה נשנה את העולם

העולם כולו שמערבבים את דם הפר בדם השעיר. ומכאן הלימוד הגדול שאמר שכאשר האדם רוצה לשנות את העולם הוא מתחיל בשינוי העצמי שלו אבל בסוף השינוי העצמי שלו משנה את כל העולם. וזו היא התשובה העליונה אליה אנו שואפים,⁵ ביום הכיפורים בהרגשה של התשובה כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם כיצד כל יחיד ויחיד בטהרתו ובתשובתו מרפא את העולם.

"גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם, ואפילו יחיד שעשה תשובה מוחלין לו ולעולם כולו".



על־הַפִּקְדוֹת וְלִפְנֵי הַפִּקְדוֹת.³ נכנס במקום שנכנס ועמד במקום שעמד. וכך היה אומר אחת אחת, אחת ושתים.

אני ואתה נשנה את העולם ואז יבואו כבר כולם. שכן על מנת לפעול במציאות צריך להתחיל ממך וממשפחתך ואחרי כן אל כל ישראל. אבל בהמשך יש הבנה עמוקה לכל אדם כיצד הוא יכול לתקן את כל הסובב אותו "וְלִקְחַתְּ מִדָּם הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׂעִיר וְנָתַתְּ עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב".

"ואחר כך מערה את דם הפר לתוך דם השעיר ומחזיר הכל למזרק שהיה בו דם הפר כדי שיתערבו יפה יפה".⁴ יש פה חיבור בין דם הפר לדם השעיר, כשהוא מערבב בין דם הפר שהוא עוונות הכהנים לדם השעיר שהוא עוונות ישראל.

וכאן מתחילה המחשבה שלבסוף, אם אתה רוצה לשנות את העולם זה מתחיל בשינוי שלך, אבל השינוי שלך הוא בבואה של השינוי של כל

ביום הכיפורים שבו אנו קוראים את סדר העבודה, אנו רואים שכל העבודה בנויה על אדם אחד, הכהן הגדול, שעושה את עבודת התיקון של יום הכיפורים בכניסתו ארבע פעמים אל קודש הקדשים וביציאתו, לכפר על עמו ישראל. סדר העבודה והכפרה מתחיל מהפנים אל החוץ, שכן צריך הכהן לכפר על עוונות ביתו ושאר אחיו הכהנים, בהקרבת פר החטאת בתחילה בו הוא "סומך שתי ידיו על ראש הפר ומתודה, וכך היה אומר אנה השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך אני וביתי, אנה השם כפר נא לחטאים ולעוונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך אני וביתי".¹ "הַקָּרִיב אֶהְיֶה אֶת־פֶּר הַחֲטָאת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֹּר בְּעֶדּוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ".²

לאחר מכן יש לכפר על עוונות בית ישראל וזה נעשה על ידי שחיטת השעיר באותה פעולה של זריקת הדם לכפרה בדם הפר. "וְשָׁחַט אֶת־שְׂעִיר הַחֲטָאת אֲשֶׁר לָעֹם וְהָבִיֵּא אֶת־דָּמוֹ אֶל־מִבֵּית לְפָנֶיךָ וְעָשָׂה אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָם הַפָּר וְהִזָּה אוֹתוֹ

1. רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ד הלכה א
2. ויקרא (פרשת אחרי מות) פרק טז פסוק ו
3. ויקרא (פרשת אחרי מות) פרק טז פסוק טו
4. רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ד הלכה ב
5. אורות התשובה פרק ג.
6. תלמוד בבלי מסכת יומא דף פו עמוד ב

התנגדות או ויתור בתהליך גילוי העצמי האמיתי בנישואין

שהוא מסתכל עלי כאילו אני נערה מתבגרת ומורדת ושהוא חושב שזה יעבור לי... ככה נראה לי. כי הוא רגיל שאני עושה את רצוני, כדי שיהיה נעים בינינו".

"אני מתרשמת מדבריך שהתפקוד ביניכם, אינו תפקוד זוגי, למרות שאתם נשואים, אלא הוא ההורה ואת הילדה שאמורה להתנהג בהתאם לרצון 'האבא'. קורה גם שילדה מתבגרת ומתמרדת והאבא שם לילדה גבולות..."

"אף פעם לא חשבתי על המצב בינינו בצורה כזאת. הבנתי שאני אשה טובה שמרצה את בעלה... מה שאני שומעת עכשיו ממך, מדאיג אותי ונראה לי נכון... לצערי".

היא יושבה מהורהרת זמן מה. "אני יוצאת ממך מבולבלת. הזוגיות שלנו מתערערת ולכך לא פיללתי. אני מגלה שכך לא מתנהלת זוגיות בריאה. נראה לי ששנינו חיים בזיוף עצמי. אלא שבעלי עדיין רדום ומעדיף להמשיך כך ואני נחושה לגלות את עצמיותי האמיתית... אני פוחדת מהמשברים שיגיעו בעקבות הרצון שלי... אולי אני מגזימה ברצונות שלי... אולי אני כפוית טובה כלפי בעלי..."

רעות לא רוצה להחטיא את מטרות חייה. היא עשויה לעבור תהליך כואב בלשוב אל עצמיותה האמיתית, בלדת את עצמה מחדש. מקווה שיצליחו להוריד את המסכות ולהרשות לעצמם להגיע להיכרות אמיתית...

ופתאום עכשיו, אני שמה לב ששכחתי את עצמי. האושר שלי היה שכולם יהיו מאושרים בזכותי. אני מגלה שכולם התרגלו לקבל ממני. אני מובנת מאליי ולא רואים את הצרכים שלי. אני לא מאשימה את כולם. רק את בעלי... אני אבודה... אני תקועה..."

(רעות ממורמרת. היא נפגשת עם הקונפליקט שהיה לה עם עצמה שלא ביטאה את העצמי האמיתי שלה, גם כשגידלה ילדים. עכשיו היא מבינה מה עוללה לעצמה. התגובה של בעלה הפתיעה ואכזבה אותה באותה מידה. היא לא ציפתה שיכעס ויזלזל. היא ציפתה כנראה שיקשיב לה ויסכים בחפץ לב למלא את רצונותיה. רעות החלה לתהות, האם יש ביניהם אהבת אמת.)

"בעלי באמת אדם טוב וחכם. אבל כל עוד אני מתנהגת כפי שהוא רוצה, אני מקסימה. פתאום כשאני רוצה לעשות לעצמי טוב שלא אמור להפריע לו, אלא אולי להפך, הוא כועס, אני מרגישה שזאת לא אהבה באמת. אני תקועה, כי מצד אחד קשה לי לשבור את התדמית החיובית של הזוגיות הרגילה שלנו ומצד שני אני מתנגדת ומתקוממת. כל החיים נתתי לכולם על חשבונך. הגיע הזמן שאתן לעצמי. מגיע לי..."

(אני מתרשמת שרעות הייתה עד עתה מרצה את בעלה. היא מגלה שאהבתו כביכול, תלויה בביטול עצמיותה. עכשיו היא מתלבטת, האם להמשיך את החיים במסכות כאילו שהזוגיות טובה, או להסיר את המסכות ולהתקומם, כדי לחיות עצמי אמיתי. ההתלבטות כנראה תוקעת אותה.)

"איך לדעתך בעלך רואה את מה שקורה עכשיו ביניכם?"

לאחר שתיקה קלה אמרה בהיסוס: "אני חושבת

רעות הגיעה אלי, לאחר עשרים שנות נישואין יפות וטובות, כהגדרתה. היה בינה לבין בעלה הסכם מאד ברור: הוא המפרנס ושר החוץ והיא המטפלת בכל צורכי הילדים והבית. היא הייתה מאושרת והעריכה את בעלה על מסירותו ואחריותו הרבה על הפרנסה. מאז הולדת הילד הראשון, היא נשארה בבית ולא עבדה מחוץ לבית. גם בעלה העריך אותה על אחריותה ומסירותה בגידול הילדים ובחינוכם. שניהם הרגישו שהזוגיות שלהם טובה ונעימה.

(ישנם בני זוג שבחרים בחלוקה מעין זו, מתוך אידיאל. שניהם מסכימים שכך נכון להם, כי הם מכוונים למטרות החינוכיות, ליכולות ולכישורונות של כל אחד מהם שע"י כך, יביאו את עצמם לידי ביטוי אמיתי שמדויק להם. אך ישנם בני זוג שיוצרים חלוקה כזו, מסיבות אחרות. כמו: מתגלגלים עם החיים ללא הסכמות, חששות של האיש שאם אשתו תצא לעבוד מחוץ לבית, זה יפגע בערך העצמי שלו, או שאשה פוחדת להתמודד מחוץ לבית ועוד...)

"אם כך, מה מביא אותך אלי?" שאלתי.

"בזמן האחרון ביקשתי ממנו לצאת ללמוד מקצוע שמעניין אותי והוא ביטל את רצוני בזלזול. הוא אמר, מה קרה לך? מה חסר לך? את מקבלת את כל מה שאת צריכה... אמרתי לו שזה צורך נפשי, להבין מי אני ומה אני, כי אני לא רק אשה ואמא ויש לי רצונות משלי. הוא כעס עלי ואמר שהתרבות ברחוב משפיעה עלי ושאתי הולכת להרוס את הזוגיות ואת כל הטוב שבנינו עד עכשיו..."

תראי, הילדים גדלו ואני די פנויה ולאחרונה אני מרגישה לא טוב עם עצמי. גידלתי ילדים, השקעתי בבית, דאגתי שבעלי יהיה מרצה

יועצת אישית זוגית ומדרכת כלות

לתגובות ולשאלות וכן להצעת נושאים

המעניינים אתכם -

esteravr@gmail.com

מאמרים נוספים בנושא זוגיות ניתן למצוא

באתר מכון מאיר >



יום לימוד נשים

ימי שני | תשפ"ב
במכון אורה



14:00 הרב טוביאנו
חומש בראשית

8:30 הרב אופיר פריד
תפארת ישראל

15:15 הרב אייל ורד
אגדות חר"ל

9:45 הרבנית דינה ראפ
פרקי מלכות דוד

16:30 הרב אריה מרזר
מידות הראיה

11:00 הרב יהושע וידר
מסילת ישרים

17:45 הרב מאיר טויבר
חיים שני תורה (נושאים אקטואליים)

12:15 הרבנית גאולה ניסים
סוגיות בעין איה

ניתן להירשם ליום שלם או שיעורים בודדים

לפרטים והרשמה: דורית 026528344



הרב חגי לונדין

שירה של כיפורים



בפרשת וילך מוזכרת פעמים רבות התורה בשם 'שירה' - 'ועתה כתבו לכם את השירה

הזאת'. בפשטות הכוונה לכתיבת פרשת האזינו, אולם הרמב"ם לומד מכאן על החובה הכללית לכתיבת התורה. במילים אחרות, התורה נקראת שירה. שירה, זה מבט עמוק על המציאות, לא רק בצד האינטלקטואלי אלא גם בממד העומק הרגשי, מבט שנוגע בחיים. יהודי אמור להביט על כל המציאות מתוך עומק, כאשר אדם מביט על מערכת היחסים בינו לבין חבריו הוא לומד סדר נזיקין; כאשר אדם מביט על מערכת היחסים בינו לבין חפציו הוא לומד סדר טהרות; כאשר הוא מביט על מערכת היחסים בינו לבין הטבע הסובב אותו הוא לומד סדר זרעים וכן הלאה.

גם שבת תשובה, העומדת לפתחנו, היא שבת מלאת שירה. רבנו יונה בספר שערי תשובה מדבר על כך ששבת זו נועדת לבחינה מחודשת של כל שבתות השנה שחלפה, להביט עליהן במבט של עומק וקדושה. זהו גם עניינו של יום הכיפורים - לקחת את כל פרטי החיים של השנה שעברה, הווידויים, הנדרים, הכישלונות - ולשזור אותם בהרמוניה של שירה וכיפורים. שירה של כיפורים.

לקבלת דבר תורה שבועי מצולם ומשוכתב מהרב לונדין ניתן לשלוח הודעת וואטסאפ 0545753771; ניתן גם להזמין שיעורים והרצאות מהרב במספר הזה.

מאירי

עלון ערוץ מאירי להורים ולילדים
פרשת וילך תשפ"ב

- מצאתי עבודה! איפה? בבית אבות. איך הולך? סבא-בא!
- מצאתי עבודה... איפה? בצבא. איך הולך? מזדים!
- מצאתי עבודה... איפה? בחמוסיה. איך הולך? אחלה!

פרשה מאירה

שנת השמיטה

שלום ילדים! השבת היא השבת הראשונה בשנת תשפ"ב, שהיא שנת שמיטה. שנת השמיטה מזכרת בפרשת השבוע 'וילך' בקשר ל'הקהל'. בסוף שנת השמיטה היו עורכים בבית המקדש את מעמד ה'הקהל'. זהו מעמד שמזכיר קצת את קבלת התורה, ובו היו קוראים את התורה בפני כל העם. מדוע התורה מצוה לערוך מעמד כזה בסוף השמיטה? יתכן שהסבה לכך קשורה במטרה של שנת השמיטה כלה. שנת השמיטה נותנת זמן לעובדי האדמה לנוח מעבודתם ולעסוק בעניינים אחרים, רוחניים יותר, בלמוד תורה ובגמילות חסדים. לכן בסופה של השנה הזו עורכים מעמד מיוחד, בו מסכמים את השנה המיוחדת בקריאת התורה במעמד ההקהל. כיום רבנו איננו עובדי אדמה ושנת השמיטה אינה משפיעה על כלנו באופן בולט כל כך, אך גידון נוכל לקחת לעצמנו את הרעיון המיוחד של הקדשה שבשנת השמיטה, ולהתעסק קצת יותר בדברים מרוממים ובעשית טוב!

שאלות בפרשה

1. בן כמה שנים היה משה בדברו אל בני ישראל בפרשה?
2. בזמן איזה חג מתקיים מעמד ההקהל?
3. מי מהעם מגיע להשתתף במעמד ההקהל?
4. מדוע הקב"ה 'הסתיר את פניו' מעם ישראל?
5. 'ועתה כתבו לכם את השירה הזו' - באיזו שירה מדובר לפי רש"י?
6. מי אמר למי 'חזק ואמץ כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ'?
7. היכן הונח ספר התורה שכתב משה?
8. מה מיוחד בפרשת 'וילך' בקשר למספר הפסוקים שבה?



חידת חדגא: מה מיוחד במילים 'ואעידה בס' (לא, כח) שבסוף הפרשה, בקשר לכתיבתם בספר התורה?



חידת פולקע: מצאו בפרשה ביטוי בן שתי מילים שמופיע פעמיים - פעם ברבים ופעם ביחיד!



תכזורת יום כיפור

ב	פ	מ	ז	ה	ס	ה	כ	ה	נ	ג	ד	ו	ל
ע	ת	י	נ	ב	ז	ל	כ	ש	ר	י	ה	ס	ס
ה	ע	ש	ב	ג	ס	י	ו	ד	ר	מ	ח	ש	ג
ב	נ	ד	ל	כ	ע	ח	י	כ	י	נ	נ	כ	כ
ו	י	ו	י	נ	ג	מ	ו	ז	ל	ק	ד	י	י
ש	ת	ק	ד	ש	נ	מ	ת	ס	פ	צ	מ	ש	ד
ת	ז	ה	ג	א	כ	ק	ש	נ	כ	נ	ב	ע	ת
ס	ס	ש	ב	י	ד	ג	נ	נ	ט	י	ו	י	ר
י	פ	ד	פ	כ	ל	ש	י	כ	פ	ר	ה	ר	ו
ז	ש	ו	י	ת	ו	ח	י	ל	ס	ט	ג	י	ט
נ	ר	ק	ט	ח	ת	ת	מ	ס	ק	ה	ז	מ	ק

יום כיפור • תשובה • כפרה • מחילה • סליחה • נעילה • סליחות • תענית • כהן גדול • שני שעירים • בגדי לבן • קטורת • קודש הקודשים • לוחות שניים

תמונות ליום כיפור

מצאו למה רומזות התמונות, בקשר ליום כיפור!

3

2

1

6

5

יום כיפור

4

9

תלמוד בבלי

מסכת נדרים

8

7

אשה מסכנה

מגילת דוד 114

הרב שלמה אבינר

בוא הנער אל הפלך הוא ישכנע אותו בצדקת פנתו. אני כל כך חוששת לבני היקר. הפלך ודאי זוכר את הכתוב בתורה שלא צריכה להיות דרך ארצה אל עיר המקלט, פן ינצל זאת וגאל הדם וישג אותו.
- את צודקת. אני נשבע לך שאעשה הכל כדי שלא יאונה לו רע.
האשה נרגעה, והוסיפה:
- האם הפלך מרשה לי לומר משהו?
- כן וגברת. דברי.
אין לי משג מה עוד היא רוצה לומר לי.

* שמואל ב יד א-יב. רש"י, מצודות.

את הרוצח. כפה נורא! אבדתי בן אחד, ועכשיו יאבד השני? לא ישאר זכר לבעלי המנוח.
- לכי לביתך ואני אמונה את אחד מאנשי לחקר את הנושא.
- אגא אדוני הפלך, אל תדחה אותי. אני מסכדת שבינתיים יקרה לו משהו. יאמין לי הפלך שדאני דוברת אמת. אל יחשש הפלך שהוא מונע גאלת דם. אם יתברר ששקרתי, העון יהיה עלי, והפלך נקי.
- אני מאמין לך וגברת יקרה. הביאי אלי את זה שמאיים להרג את בנך, ואני אזהיר אותו שלא יגע בבנך, שלא יעשה לו דבר.
- סליחה אדוני הפלך, אני מסכדת שפאשר

פתאום מגיעה אלי אשה דומעת ומתייפחת, לבושה כמו אבלה, שבורה ורצוצה.
- יחי הפלך! אקרה וקרעה על ברכיך.
- אגא קומי. מה אני יכול לעשות למענך?
- בעלי מת ואני אלמנה.
- ד' ינחם אותך.
- יש לי שני בנים. יום אחד הם היו בשדה לבדם, ורבו ביניהם. ואחד הרג את השני.
- אוי ואבוי!
- ואז קמו נגדי כל בני משפחתי ואמרו לי: מסרי בידינו את הבן הפסוק, וגאל את דם המות, ונקמית

יסוד התשובה צריך לעולם להיות מונח על התיקון של להבא. ובתחילה לא ישים כל כך לעיקר מעכב על דבר העבר, כי אם יבא מיד לעסוק בתיקון העבר ימצא מניעות רבות ויהיו דרכי התשובה וקרבת ד' קשים לפניו: אבל בהיותו עסוק באמת לתקן את מעשיו, הדבר מובטח שאז יעזרוהו מן השמים גם כן על תקנת העבר

אורות התשובה יג, ט

הרב שלמה אבינר

מדרכי ההשגחה

לאמיתו" (שם, ח"ב פ"ו ס"ב). זה הכלל, אין מקריות בעולם, כדברי הרמב"ם בהתחלת הלכות תענית, אלא הכל מד'. כן כותב רבי פנחס אליהו מוויילנא: "צריך שתאמין כפי המקובל הצדק והמסורה הנאמנה שהקדוש ברוך הוא ממכון שבתו משגיח על פרטי פרטי הדברים אצל בן אדם, אין דבר קטן או גדול, אשר קרך בדרך או בעיה בבית או בשדה שאינו בהשגחה נפלאה ומצומצמת מאת האלהים והוא משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים ודלתי שמים על כל פרטי הדברים כקטן כגדול" ("ספר הברית" ח"ב מאמר יב פ"ג).

וכתב מרן הרב קוק: "עם כל ההכללה האדירה של אין קץ ותכלית, של ההווה בכללותה, אין ההשגחה הפרטית נגרעת במאומה, והוא, אדון עולם, אלי משגיחי הפרטי, כאילו לא היו לו בעולמיו כי אם אני" (עולת ראייה א מח-מט).

אלא הוללות. והנה הוא חוטא במה שהוא עושה נגד רצון הבורא יתברך שמו, שרוצה שישמור האדם את עצמו".

שמא תאמר: ריבוננו של עולם הוא סיבת הסיבות, אך אחרי אשר מסר את ההנהגה לסיבות האמצעיות, הן רצות מעצמן וחומקות מההנהגה העליונה? לא כן. כל רגע ורגע, ריבוננו של עולם שולט בכל הסיבות. כך כותב הרמח"ל: "...והאדון ברוך הוא, הנה הוא משגיח על כל אלה העניינים, כפי מה שבראם, דהיינו, על הכחות הנבדלים בראשונה, ועל כל השתלשלותם כפי מה שהוא באמת, וכן הוא משגיח גם כן על הפקידים שהפקיד על הנמצאות" ("דרך ד", ח"ב פ"א ס"ב).

כך סידר ריבוננו של עולם בשמים בתי-דין שקובעים כל העניינים של מטה, "והנה הוא יתברך שמו מופיע בכל הסנהדראות האלה ומשפיע בהם ומעמידם על תוכן הענין שבאמת, שיצא המשפט

שאלה: אם אמנם יש השגחה אלקית על כל דבר גדול או קטן. אם כך למה ללכת לרופא, כי אם ד' גזר שיחיה, יחיה בלי רופא, ואם גזר שימות, ימות גם עם רופא?

תשובה: ודאי שאין לטעון כך. אם ננהג בדרך זו, כותב הרמב"ם, גם לא נאכל. כי אם ד' גזר שנחיה, נחיה גם בלי מזון, ואם גזר שנמות, נמות גם עם בטן מלאה. לכן "כשם שאני מודה לד' בעת האוכל שהמציא לי דבר להסיר רעבוני ולהחיותני ולקיימני, כך אודה לו על שהמציא רפואה המרפאה את מחלתי כשאשתמש בה" (פירושו על המשניות, פסחים ד י').

במילים אחרות: בעולם פועלות סיבות שונות שאי אפשר להתעלם מהן. ריבוננו של עולם אינו תמיד הסיבה הישירה לכל דבר, אלא הוא הרבה פעמים סיבת הסיבות, עילת העילות, או בלשון אחרת - מסבב הסיבות. הוא יתברך "משיב הרוח ומוריד הגשם", דרך חוקי הטבע. א-להים הוא בגימטריה - הטבע. הוא בעל-הבית על הטבע. הר"ן, רבינו נסים גירונדי, מסביר שמותר לומר "כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" בתנאי שזוכרים "את ד' א-להיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל" (דברים ח יז-יח). לא כתוב שד' נותן לך את החיל ואת ההון, אלא את הכוח לעשות חיל שהוא סיבה אמצעית (דרשות הר"ן, תחילת הדרוש העשירי).

ריבוננו של עולם הוא סיבה ראשונה, אך הוא פועל דרך סיבות אמצעיות, כגון הטבע ושכלו של האדם. וכפי שמסביר הרמח"ל, שהקפדה על "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" (דברים טו), אינה סותרת בטחון בד'. "ומי שירצה שלא ינהג עצמו בדרך החכמה ויפקיר עצמו לסכנות, הנה אין זה בטחון,



היכוננו לכינוס הארצי ה-22 של

תשובה מיאדה

יתקיים אי"ה ביום שני ז' בתשרי
בזום, ביוטיוב ובאתר ערוץ מאיר meirtv.com

שיעורים ינתנו מפי הרבנים הנכבדים:

הרב ראובן פיירמן
הרב יהושע שפירא
הרב חגי לונדין
סיוון רהב מאיר

הרב מאיר טויבר
הרב אליעזר קשתיאלי
הרב אורי שרקי
הרב ערן טמיר

הרב דב ביגון
הרב דוד לאו
הרב שלמה אבינר
הרב שמואל אליהו

וכן יוקרנו סרטים של בעלי תשובה

ימי תשובה

ספר נפלא על חודש אלול והימים הנוראים. מאמרים ותשובות מאת הרב שלמה אבינר.

כולל פירושו של הרב על ספר יונה.

400 עמ', כ. רכה

הוצאת
החברה



ניתן להזמין בטלפון: 02-9973168
או באתר: www.HavaBooks.co.il

ניתן להשיג את כל ספרי ההוצאה
ברח' אבן ישראל 3 ירושלים